

Οι Γραφές αποκαλύπτουν αλήθειες της πίστης: Παράδεισος-Πτώση-Σωτηρία (Μαρία - Ελένη Ευθυμίου, Θεολόγος - ΜΔΕ Παλαιάς Διαθήκης)

/ [Πεμπτουσία](#)

Ο Μέγας Αθανάσιος είχε σαν βάση και στήριγμα της διδασκαλίας του την Αγία Γραφή. Πίστευε ότι στα θεόπνευστα αυτά κείμενα αποκαλύπτεται η αλήθεια της ορθόδοξης πίστης και δίνονται απαντήσεις στα ερωτήματα των ανθρώπων. «*Αυτάρκεις εισίν αι άγιοι και θεόπνευστοι Γραφαί προς την της αληθείας απαγγελιών*» [1]. Πράγματι η εν πίστη προσέγγιση και η μελέτη των ιερών κειμένων μπορεί να βοηθήσει τον άνθρωπο σε κάθε πτυχή της ζωής του. Συγκεκριμένα, οι παλαιοδιαθηκικές διηγήσεις περί της δημιουργίας του ανθρώπου έχουν κατά καιρούς απασχολήσει πολλούς ερευνητές και έχουν κεντρίσει το ενδιαφέρον χριστιανών και μη.

Προερχόμενος ο άνθρωπος από το Θεό, τιμημένος με το «κατ' εικόνα» και το «καθ' ομοίωσιν» [2], όπως αναφέρει η Παλαιά Διαθήκη, ζούσε σε μία μακάρια

κατάσταση απαλλαγμένη από κάθε πονηρή κλίση και επιθυμία. Η δημιουργία του ανθρώπου με αυτό τον τρόπο είναι το πρωταρχικό και το σημαντικότερο στοιχείο. Είναι η θύρα που εισάγει τον άνθρωπο σε αυτή την αρχέγονη κατάσταση και τον διαφοροποιεί από τα υπόλοιπα δημιουργήματα [3]. Πώς όμως ήταν αυτή η αρχική κατάσταση στην οποία ζούσε ο άνθρωπος πριν την πτώση του;

Ο πρωτόπλαστος Αδάμ απολάμβανε μία κατάσταση χάριτος, στην οποία ναί μεν ακόμα δεν είχε φτάσει στο σημείο της αγιότητας, είχε όμως όλα τα απαραίτητα στοιχεία της εν δυνάμει ομοιώσεώς του με το θείο [4]. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να επισημανθεί ότι ο Θεός δημιούργησε τον άνθρωπο «φύσει αναμάρτητον», αυτό όμως δεν σημαίνει ότι ο άνθρωπος δεν μπορούσε να αμαρτήσει. Ο άνθρωπος μπορούσε να αμαρτήσει, όπως και έγινε, γιατί ήταν επίσης πλασμένος «*θελήσει αυτεξούσιος*» [5]. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο Δαμασκηνός «*αναμάρτητον δε φημι ουχ ως μη επιδεχόμενον αμαρτίαν, αλλ' ουχ ως εν τη φύσει το αμαρτάνειν έχοντα, εν τη προαιρέσει δε μάλλον ήτοι εξουσίαν έχοντα μένειν και προκόπτειν εν τω αγαθώ τη θεία συνεργούμενον χάριτι, ωσαύτως και τρέπεσθαι εκ του καλού και εν τω κακώ γίνεσθαι, του Θεού παραχωρούντος δια το αυτεξούσιον*» [6].

Αναμφίβολα ο Αδάμ δεν είχε μόνιμη την αγιότητα, δεν είχε φτάσει στο ανώτερο επίπεδο των αρετών. Η δικαιοσύνη και η σοφία του δεν ήταν πλήρης. Το σώμα του

θα γινόταν άφθαρτο εάν κέρδιζε το δώρο του «μη αποθανείν» με την αναμαρτησία του. Εκείνο το οποίο ζούσε ο πρώτος άνθρωπος ήταν μία κατάσταση χάριτος, την οποία έπρεπε να διατηρήσει για να μπορέσει να φτάσει σε ανώτερα επίπεδα πνευματικότητας. Ο Αδάμ έπρεπε να παραμείνει στο «κατά φύσιν» για να κερδίσει την αγιότητα [7].

Έτερο στοιχείο της αρχηγόνου κατάστασης των πρωτοπλάστων ήταν η αθωότητα και η απλότητα, όπως φαίνεται και από το βιβλίο της Γενέσεως «και ήσαν οι δύο γυμνοί, ο τε Αδάμ και η γυνή αυτού, και ουκ ησχύνοντο» [8]. Αν και ήταν γυμνοί οι πρωτόπλαστοι δεν ντρέπονταν, διότι υπήρχε τέλεια αρμονία ψυχής και σώματος, πνεύματος και σαρκός. Όταν όμως η ψυχή φεύγει από το δρόμο της, διαταράσσεται αυτή η αρμονία, διεγείρονται τα πάθη που σκοτίζουν το νου και τότε έρχεται η ντροπή [9]. Ο Αδάμ και η Εύα ζούσαν στον Παράδεισο βίο απαθή, απαλλαγμένο από μόχθο, ασθένεια, ανώδυνο, αδιατάραχτο ακόμα και από το θάνατο [10].

Οι πρωτόπλαστοι όμως δεν παρέμειναν σε αυτή τη μακάρια κατάσταση, στην κατάσταση της χάριτος. Ο άνθρωπος, ως πλάσμα αυτεξούσιο, διάλεξε το κακό. Η ηθική κατάπτωση του ανθρώπου εκδηλώθηκε κατά τα πρώτα βήματά του στον Παράδεισο [11]. Σύμφωνα με την Αγία Γραφή, όταν ο Θεός έπλασε τον άνθρωπο, τον έβαλε στον Παράδεισο μέσα στον οποίο μπορούσε να ζήσει ευτυχισμένος, έχοντας τη δυνατότητα να προοδεύει ηθικά και πνευματικά και να πορεύεται κατά το θέλημα του Θεού. Μάλιστα για να σταθεροποιήσει ο Δημιουργός τη θέληση των πρωτοπλάστων στο θέλημά Του, αλλά και για την έμπρακτη απόδειξη της αγάπης και της αφοσίωσής τους [12], έδωσε μία και μόνο εντολή.

Μέχρι τη στιγμή της πτώσης, η επικοινωνία των πρωτοπλάστων με το Θεό ήταν θαυμαστή, η κυριαρχία τους στη φύση πλήρης, το κακό άγνωστο και η κατάκτηση της αθανασίας, της αφθαρσίας και της αγιότητας δυνατή. Έπρεπε όμως να τελειοποιηθούν, να μείνουν σταθεροί στο αγαθό. Έπρεπε να τεθεί ένας περιορισμός, ένας φραγμός στην ελευθερία τους για να εξασκηθεί η θέλησή τους. Γι' αυτό ο Θεός δίνει την εντολή. Όσο υπάκουαν στο θέλημά Του, τόσο θα πλησίαζαν το Δημιουργό. Ο Θεός παρουσιάζεται σαν ένας πατέρας που προσπαθεί να παιδαγωγήσει τα παιδιά του, για να τα ανυψώσει.

Ο Αδάμ και η Εύα όμως δεν μπόρεσαν να τηρήσουν την εντολή και έτσι το μεγαλείο της προπρωτικής κατάστασης του ανθρώπου θρυμματίστηκε. Νεκρώθηκαν πνευματικά και γνώρισαν το θάνατο. Με το προπατορικό αμάρτημα, η αμαρτία διαμέσου του Αδάμ περνά σε όλο το ανθρώπινο γένος και σαν συνέπεια της αμαρτίας έρχεται ο θάνατος. Το «κατ' εικόνα» αμαυρώνεται, η κακία και η

διαφθορά κυριαρχούν, η φύση διαταράσσεται. Εφεξής ο σωματικός θάνατος γίνεται η φυσική κατάληξη του ανθρώπου. Η ψυχή που ζωογονεί απομακρύνεται από το σώμα και καθώς αυτό προέρχεται από τη γη, επιστρέφει στη γη.

Η ύπαρξη όμως του ανθρώπου δεν σταματά με το θάνατο. Υπάρχει και πέραν του τάφου ζωή. Ο Απόστολος Παύλος τονίζει ότι «εάν η χριστιανική ελπίδα περιοριζόταν μόνο σε αυτή τη ζωή, τότε είμαστε οι πιο αξιοθρήνητοι από όλους τους ανθρώπους» [13]. Αν και ο Παράδεισος χάθηκε, υπάρχει ελπίδα για το ανθρώπινο γένος, γιατί το έλεος και η αγάπη του Θεού είναι ανεξάντλητα.

Η ενανθρώπιση, το Πάθος, η Σταυρική θυσία και η Ανάσταση του μονογενούς Του Υιού ανοίγουν ξανά τις πύλες του Παραδείσου και φέρνουν τη λύτρωση, τη σωτηρία. Τα ιερά Ευαγγέλια διηγούνται την επί γης πορεία του Ιησού Χριστού, το θάνατο και την ταφή Του, αλλά φυσικά δεν σταματούν εκεί. Τονίζουν την Ανάσταση του θεανθρώπου, γιατί χωρίς την Ανάσταση του Χριστού «κενόν το κήρυγμα, κενή και η πίστις υμών» [14].

Βέβαια, η στείρα μελέτη των Γραφών, η απολυτοποίηση των Γραφών ως μοναδικού φορέα της αλήθειας, η απόρριψη της Παράδοσης της Εκκλησίας, μπορεί να οδηγήσουν ακόμα και σε κακοδοξίες. Χαρακτηριστική είναι η απάντηση του Ιησού στους Ιουδαίους: «εσείς μελετάτε με ζήλο τις Γραφές, με την πεποίθηση πως σε αυτές βρίσκει κανείς την αιώνια ζωή· ακριβώς όμως αυτές είναι που δίνουν μαρτυρία για εμένα. Κι όμως δεν είστε πρόθυμοι να έρθετε κοντά μου, για να

βρείτε την αληθινή ζωή» [15].

Παραπομπές:

- 1. Μ. Αθανασίου, «Λόγος κατά Ελλήνων», PG 25b, 3.**
- 2. Γεν. 1, 26.**
- 3. Ν. Ματσούκα, Δογματική και Συμβολική Θεολογία Β, Έκθεση της ορθόδοξης πίστης σε αντιπαράθεση με τη δυτική χριστιανοσύνη, Θεσσαλονίκη: Πουρναρά 2004, σ. 194.**
- 4. Π. Τρεμπέλα, Δογματική της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας (τόμ. Α΄), Αθήναι 1978, σ. 495.**
- 5. Ι. Δαμασκηνού, «Έκδοσις ακριβής της ορθοδόξου πίστεως», PG 94, 924.**
- 6. Ι. Δαμασκηνού, «Περί ανθρώπου», PG 94, 924.**
- 7. Βλ. Ι. Δαμασκηνού, «Περί ανθρώπου», PG 94, 976.**
- 8. Γεν. 2, 25.**
- 9. Σ. Καλαντζάκη, «εν αρχή εποίησεν ο Θεός» Ερμηνευτική ανάλυση των περί δημιουργίας διηγήσεων της Γενέσεως, Θεσσαλονίκη: Πουρναρά 2001, σ. 525.**
- 10. Π. Μπρατσιώτου, «Αδάμ», Θ.Η.Ε, τόμ. 1ος (1962), στ. 370.**
- 11. Β. Βέλλα, Ο άνθρωπος κατά την Παλαιάν Διαθήκην, Αθήναι 1966, σ. 15.**
- 12. Π. Τρεμπέλα, Αδάμ και Εύα, Αθήνα 1983, σ. 60.**
- 13. Α΄ Κορ. 15, 19.**
- 14. Α΄ Κορ. 15. 14.**
- 15. Ιω. 5, 39-40.**